

Порплиця П.
магістрант II курсу спеціальності 242 Туризм
Науковий керівник – доц. Мариняк Я. О.

РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПОДІЛЬСЬКОГО РЕГІОНУ

Постановка проблеми. Враховуючи велике значення туристичної сфери, Україна задекларувала її одним з пріоритетних напрямів розвитку національної економіки. У зв'язку з цим питання проведення якісної оцінки та регулювання туристичної привабливості регіону набувають особливої актуальності.

Проблемами становлення та розвитку туристичної сфери в Україні займається багато вчених. Так, В.Я. Гаврад досліджує привабливості рекреаційно-туристичних комплексів з метою залучення інвестицій; А.В. Мокляк наводить оцінку та систематизує чинники, що визначають привабливість комплексу міжнародного туризму України для іноземців; О. В. Музиченко-Козловська надає рекомендації щодо визначення туристичної привабливості.

Мета статті полягає у характеристиці та оцінці рекреаційно-туристичного потенціалу Подільського туристичного регіону.

Виклад основного матеріалу дослідження. Подільський туристичний регіон, до складу якого входять Вінницька, Тернопільська та Хмельницька області, має зручне економіко-географічне та туристичне положення. Близькість його до державного кордону України з Білоруссю, Молдовою, Румунією, Польщею, Угорщиною, Словаччиною є передумовою міжнародного туристичного обміну.

Територія Подільського регіону характеризується помірно-континентальним кліматом з великим впливом циклонів в усі пори року і з найбільшою кількістю опадів у травні-липні.

На території регіону зосереджена значна кількість річок. Їх загальна довжина становить 11,2% від загального показника по Україні.

Для організації рекреації та туризму значний інтерес мають природні ділянки річок Дністер, Південний Буг, Смотрич, Случ [1–3].

На Поділлі озер мало, а ставків – 5893 од., що становить близько 1/5 усієї їх кількості в країні, площа водної поверхні – 40,4 тис. га. Значний рекреаційний потенціал мають водосховища із площею водної поверхні 98,0 км². Найбільшими водосховищами регіону є Дністровське та Заложцівське.

Потенціал рекреаційних ресурсів – 769,5 тис. га, що становить 19,1% від загального показника по країні, в т. ч. у Вінницькій області – 290,7 тис. га, Тернопільській – 207,0, Хмельницькій – 268,2. Рекреаційні

ресурси освоєні на 103,0 тис. га, або 13,4% загальної площі. Потенційна місткість природних ландшафтів – 1899 тис. осіб, або 12,5% до загального показника.

Найбільша питома вага природного рекреаційного потенціалу зосереджена в Хмельницькому (10% від регіонального значення), Вінницькому (3,1%) та Кам'янець-Подільському районах (4,6%).

У межах Поділля є 12 освоєних та розвіданих родовищ мінеральних вод, серед яких найбільші експлуатаційні запаси зосереджені у Вінницькій та Хмельницькій областях. Тернопільська область має п'ять родовищ з надзвичайно високим потенціалом прогнозних запасів мінеральних вод, за яким займає третє місце в країні та має великі перспективи для розвитку санаторно-курортної галузі.

Найбільш цінні гідромінеральні ресурси регіону – це Новохмельницьке та Хмельницьке родовища радонових вод у Вінницькій області, на базі яких функціонує широко відомий бальнеологічний курорт загальнодержавного значення «Хмельник».

На території Вінницької області розробляються родовища підземних мінеральних вод, серед яких Острівне, Тяжилівське, Черепашинське, Регіна, Немирівське, Новохмельницьке, Хмельницьке.

Експлуатаційні запаси мінеральних вод Поділля оцінюються у 7127 куб. м на добу, що становить 11,1% до загальних запасів мінеральних вод країни, а використовується лише 922,1 куб. м на добу, або 12,9%.

У даному регіоні існує 30 родовищ торф'яних грязей, але практично використовується два – «Войтовецьке» (Вінницька область) та «Конопківське» (Тернопільська область).

Ландшафтні рекреаційні ресурси Поділля, доволі значні – 765,9 тис. га, що складає 9,9% від загальної кількості по Україні. Площа лісів регіону – 866,6 тис. га, (9,2% від площі усіх лісів країни), лісистість території – 12,05%. Ліси рекреаційного призначення займають 100,8 тис. га, що складає 4,5% площі рекреаційних лісів України та 12,5% лісів регіону.

Площа закріплених мисливських угідь регіону становить 4683,4 тис. га (10,1% мисливських угідь країни), в тому числі: у Вінницькій області – 2135,1 тис. га, Тернопільській – 972,9, Хмельницькій – 1575,4. Мисливська фауна досить різноманітна: понад 50 видів птахів та 20 видів ссавців.

Однією з найважливіших складових рекреаційних ресурсів Поділля є об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ), яких в межах регіону зареєстровано 1439 од. В регіоні заповідано 8,4% території, в тому числі

у Вінницькій – 2,6%, Тернопільській – 8,7% і Хмельницькій – 15,5% (площа ПЗФ області є найбільшою в країні).

Найбільш туристично привабливими об'єктами ПЗФ є національний природний парк «Подільські Товтри», «Кременецькі гори» та Центрально-Подільський, а також регіональні ландшафтні парки – Зарваницький, Загребелля, Дністровський каньйон, природний заповідник «Медобори».

Культурно-історичні пам'ятки на території Поділля розміщені нерівномірно: найбільше їх збереглося в західній частині, трохи менше – в центрі і ще менше – на сході.

Під охороною держави в регіоні знаходиться 46 пам'яток археології, історії та монументального мистецтва, 2000 пам'яток архітектури та 7 історико-культурних заповідників. Найбільше (39,9%) історико-культурних пам'яток Поділля зосереджено на території Тернопільської області.

За оцінкою рейтингу областей щодо історико-архітектурного потенціалу України, області Поділля займають високі позиції. Так, за кількістю цих пам'яток Хмельницька область посідає четверте місце (6% від загальної кількості по країні), Тернопільська – 7 (4,54% від загальної кількості по країні), а Вінницька – 8 (4,52% від загальної кількості по країні). Хронологічний діапазон пам'яток охоплює сім століть: з XIV по XX.

Основними передумовами подальшого розвитку туризму в Подільському регіоні є:

- рекреаційні ресурси: сприятливі ландшафти, мінеральні лікувальні води, пам'ятки історії, культури, архітектури;
- зручне геополітичне і транспортне положення;
- історичний аспект, що проявляється в етнографічній культурі;
- відносно сприятлива екологічна ситуація;
- соціально-економічні особливості регіону.

Потужному розвитку екологічного туризму в регіоні сприятиме діяльність Національного природного парку «Подільські Товтри». Позитивний вплив на активізацію туристичної діяльності в регіоні може мати сполучний розвиток Національного природного парку «Подільські Товтри» та Державного історико-архітектурного заповідника «Кам'янець», який розташований на території цього парку.

Перспективною курортною місцевістю і регіону і країни є Збручанське родовище мінеральних вод типу «Нафтуся».

Висновки. Поділля є одним із найперспективніших регіонів країни щодо функціонування туристичної сфери та має широкі можливості для розвитку як регіонального, так і міжрегіонального та міжнародного

туризму, а за комплексом історико-культурних і природних ресурсів може забезпечити потреби у культурному, пізнавальному, оздоровчому, рекреаційному, релігійному, спелеологічному та зеленому видах туризму.

Список використаних джерел

1. Екологічний паспорт Вінницької області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.vineco.gov.ua/load/st_d/e_p/ekologichnij_pasport_obl.
2. Екологічний паспорт Тернопільської області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ecoternopil.gov.ua/index.php/pro-departament/novyny/127-ekologichnyi-pasport-6-ternopilskoi-oblasti-2016-roku>.
3. Екологічний паспорт Хмельницької області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oblrada.km.ua/menu/top/14>.

Процик О.

*магістрант II курсу спеціальності 242 Туризм
Науковий керівник – доц. Поплавська І.В.*

ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ

Погляд на регіон як на ринок з чітко вираженими територіальними межами вимагає перегляду системи методів дослідження економічних процесів, що відбуваються на його території. Інформація, отримана в результаті таких досліджень, стає підґрунтям для виявлення стратегічних напрямів діяльності як для окремих підприємств, так і для регіональних і муніципальних органів управління, допомагає забезпечити повніше й раціональніше використання наявних ресурсів і максимальне задоволення потреб споживачів. Регіональні ринки мають стати об'єктом регулярного спостереження, від результатів якого значною мірою залежать сценарії національного та регіонального розвитку.

Аналіз процесів формування та функціонування регіональних ринків туристичних послуг ґрунтується на використанні таких наукових методів, як системно-структурний аналіз; експертні оцінки; економічне районування; типологія; групувань; картографування та ціла група статистичних (обчислення відносних і середніх величин, індексний метод, парної кореляції, варіаційний аналіз, аналіз рядів динаміки) й економіко-математичних методів.

Очевидно, що оцінка умов і чинників регіоналізації національного ринку та формування конкретного регіонального ринку може відбуватись за аналогічними схемами та повинна включати добір, аналіз